

Factsheet

Wet open overheid (Woo)

Landelijk Crisis Management Systeem

In dit document staat informatie over de Wet open overheid (Woo) in relatie tot het Landelijk Crisis Management Systeem (LCMS). Deze informatie is bedoeld voor professionals van veiligheidsregio's en andere crisispartners die het LCMS gebruiken, en voor anderen die te maken krijgen met LCMS-gerelateerde Woo-verzoeken.

Wat is de Woo?

Sinds 1 mei 2022 is de Wet open overheid in werking. Deze wet vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) uit 1991. Het doel van de Woo is informatie van de overheid transparanter en beter vindbaar maken. Bijvoorbeeld voor burgers, Kamerleden en journalisten. Het algemene uitgangspunt van de Woo hierbij is 'openbaarmaking, tenzij...'. Dit geldt voor (informatie uit) documenten waarvan de inhoud verband houdt met de publieke taak van een bestuursorgaan.

Voor wie geldt de Woo?

De Woo geldt voor alle bestuursorganen. Dit zijn organisaties die overheidstaken uitvoeren. Private organisaties met een specifieke wettelijke taak vallen ook onder de werking van de Woo. Het NIPV, de veiligheidsregio's en de waterschappen zijn bestuursorganen en vallen daarmee onder de verplichtingen van de Woo. Zij zijn individueel verantwoordelijk voor de behandeling van een Woo-verzoek dat bij hen wordt ingediend.

De Woo en het LCMS

De in het LCMS gedeelde informatie houdt verband met de publieke taak van een bestuursorgaan, en valt daarmee onder de reikwijdte van de Woo. Die informatie kan bijvoorbeeld afkomstig zijn uit het journaal van het LCMS, of uit eventuele beeld- en/of geluidsopnamen van crisisoverleggen.

Actieve en passieve openbaarmaking

De Woo maakt onderscheid tussen *actieve openbaarmaking* (openbaarmaking uit eigen beweging) en *passieve openbaarmaking* (openbaarmaking na een verzoek daartoe):

- › De inspanningsverplichting tot actieve openbaarmaking geldt '*indien dit zonder onevenredige inspanning of kosten redelijkerwijs mogelijk is*' (art. 3.1 lid 1 Woo). Niet alle informatie hoeft dus actief openbaar te worden gemaakt. Hierop kunnen bestuursorganen beleid ontwikkelen of prioriteiten stellen. Dit geldt overigens niet voor de in de Woo genoemde informatie categorieën waar alle bestuursorganen op termijn aan moeten voldoen.
- › De passieve openbaarmakingsplicht geldt voor verzoeken van externen. Iedere burger in Nederland kan een dergelijk verzoek doen. Aan het verzoek worden qua vorm geen bijzondere eisen gesteld. De indiener hoeft ook niet te motiveren wat de reden voor het verzoek is.

Uitzonderingsgronden passieve openbaarmakingsplicht

Het bestuursorgaan is niet verplicht om alle gevraagde informatie te verstrekken. De Woo kent verschillende uitzonderingsgronden. Elk informatieverzoek wordt aan deze -absolute, relatieve of aanvullende- uitzonderingsgronden (art. 5.1 en 5.2 Woo) getoetst.

Absolute uitzonderingsgronden

Er zijn vijf absolute uitzonderingsgronden:

- › de eenheid van de Kroon;
- › de veiligheid van de Staat;
- › vertrouwelijk medegedeelde bedrijfs- en fabricagegegevens;
- › bijzondere persoonsgegevens;
- › nationale identificatienummers zoals bedoeld in de Uitvoeringswet AVG.

Indien één van deze gronden van toepassing is wordt de gevraagde informatie niet verstrekt en wordt het verzoek afgewezen. Het bestuursorgaan moet motiveren waarom een absolute uitzonderingsgrond van toepassing is.

Absolute uitzonderingsgronden en het LCMS

Het LCMS kan informatie bevatten die bij verstrekking hiervan de veiligheid van de Staat in het geding brengt. Deze uitzonderingsgrond omvat zowel de interne als de externe veiligheid.

Bijvoorbeeld:

- › Het tegengaan van terrorisme.
- › Documenten die inzicht kunnen geven in de inzet en werkwijze van veiligheidsdiensten, Defensie of de Koninklijke Marechaussee.
- › Informatie over bedrijfs- en fabricagegegevens die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld. Hiervan is sprake indien uit die gegevens wetenswaardigheden kunnen worden afgelezen of afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering.

Relatieve uitzonderingsgronden

Relatieve uitzonderingsgronden wil zeggen dat moet worden afgewogen of het belang dat door de uitzonderingsgrond wordt gediend, zwaarder weegt dan het algemene belang van openbaarheid van informatie. Als relatieve uitzonderingsgronden gelden:

- › betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties,
- › economische of financiële belangen van de Staat,
- › opsporing/vervolg van strafbare feiten,
- › inspectie, controle en toezicht van bestuursorganen,
- › eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer,
- › andere dan vertrouwelijk medegedeelde bedrijfs- en fabricagegegevens,
- › bescherming van het milieu waarop de informatie betrekking heeft,
- › de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage en het goed functioneren van de overheid.

Voor zover de informatie betrekking heeft op een relatieve uitzonderingsgrond, wordt het verzoek afgewezen als kan worden gemotiveerd dat het belang uit de betreffende grond zwaarder weegt dan het algemene belang van openbaarmaking.

ROT-oefening Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland, oktober 2024

Relatieve uitzonderingsgronden en het LCMS

Ten aanzien van informatie uit het LCMS zouden de volgende relatieve uitzonderingsgronden van toepassing kunnen zijn: opsporing/vervolg van strafbare feiten, het eerbiedigen van de persoonlijke levenssfeer, vertrouwelijk medegedeelde bedrijfs- en fabricagegegevens, de beveiliging van personen en bedrijven, het voorkomen van sabotage en het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling. In al deze gevallen wordt een verzoek om informatie gemotiveerd afgewezen.

Vertrouwelijkheid en de Woo

Regionale of sectorale afspraken over het vertrouwelijk omgaan met informatie uit het LCMS (bijvoorbeeld in gedragsregels), vallen niet onder relatieve uitzonderingsgronden genoemd in de Woo. In het geval van een Woo-verzoek zal het argument van vertrouwelijkheid daarom geen reden kunnen zijn om dit verzoek niet in behandeling te nemen. Wel kunnen andere uitzonderingsgronden uit de Woo aan de orde zijn. Denk aan de *eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer*. Deze relatieve uitzonderingsgrond dient vervolgens concreet gemaakt en onderbouwd te worden.

Aanvullende uitzonderingsgronden: intern beraad en persoonlijke beleidsopvattingen

- › Een intern beraad is bijvoorbeeld een (bestuurlijk) overleg binnen een bestuursorgaan, waarbij sprake is van een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid.
- › Persoonlijke beleidsopvattingen zijn ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van zulk intern beraad. Over deze opvattingen wordt geen informatie verstrekt.

Feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend *objectief* karakter, zijn uitgezonderd van deze uitzonderingsgrond en moeten – indien opgevraagd – openbaar worden gemaakt.

Aanvullende uitzonderingsgronden en het LCMS

Informatie opgeslagen in het LCMS bevat over het algemeen geen *persoonlijke beleidsopvattingen*. Vanzelfsprekend wel *professionele overwegingen*. Deze kunnen niet van openbaarmaking worden uitgezonderd. Let op: in het kader van een transparante en democratische bestuursvoering, is in de rechtspraak een ontwikkeling gaande die maakt dat ook persoonlijke beleidsopvattingen die zijn opgesteld in het kader van intern beraad, *in niet tot personen herleidbare vorm* openbaar worden gemaakt.

Belangen van derden in het geding

In het LCMS wordt samengewerkt door een veelheid van organisaties die allen een deel van de informatie aanleveren in de bestrijding van het incident. Verzoekt een burger, Kamerlid of journalist om specifieke informatie uit het LCMS? Dan stelt de organisatie waar het verzoek is ingediend - bijvoorbeeld het NIPV – de andere bestuursorganen of organisaties in de gelegenheid hun zienswijzen kenbaar te maken (art. 3.1, lid 3 en 4 Woo). Dit geldt ook voor niet overheids- of private organisaties (belanghebbenden) met een specifieke wettelijke taak.

Bij een omvangrijk/complex Woo-verzoek waarbij meerdere regio's of organisaties betrokken zijn is het gebruikelijk om onderling af te stemmen. Wanneer vervolgens een belanghebbende bezwaar maakt tegen openbaarmaking, bijvoorbeeld op grond van een absolute, relatieve of aanvullende uitzonderingsgrond, wordt de informatie waarop deze grond van toepassing is weggelakt en/of wordt de openbaarmaking opgeschort. Het 'waarom' moet dan in het besluit gemotiveerd zijn.

N.B. Het merendeel van de verzoeken om openbaarmaking van informatie uit het LCMS zal gaan om informatie uit het 'Journaal'. Informatie uit het Journaal is voor een leek niet gemakkelijk te lezen zonder de context van de opgeschaalde samenwerking van dat moment te kennen. Daarom verdient het aanbeveling om over het "Journaal-rapport" een leeswijzer toe te voegen. Een voorbeeld-leeswijzer staat in het tekstblok.

Leeswijzer 'Journaal' bij Woo-verzoek

In het LCMS wordt door crisis-responsorganisaties uit diverse sectoren informatie gedeeld over beeld-, oordeel- en besluitvorming met betrekking tot een incident. Dit doen zij op daarvoor vooraf ingerichte 'eigen' pagina's. Deze sectorale beelden komen samen in het 'situatiebeeld', dat regelmatig wordt verversen en dat een actueel gedeeld beeld bevat van dát moment, in dié fase van de crisisrespons, met op dát moment beschikbare informatie. Dit situatiebeeld geeft richting aan het handelen van de afzonderlijke organisaties die bij de respons betrokken zijn.

Gedurende het verloop van de respons wordt informatie uit het LCMS één op één automatisch opgeslagen in het 'Journaal'. Het Journaal bestaat daarmee uit updates van informatie van alle sectorale informatieelden (incl. metagegevens als veldnaam, functionaris die de wijziging heeft aangebracht, tijdstip etc.). De cursieve tekst in het Journaal geeft aan welke informatie is toegevoegd en doorgehaalde tekst geeft aan welke informatie is verwijderd.

Stappenplan Woo

Bij deze factsheet hoort een stappenplan. [Dit stappenplan](#) maakt op schematische wijze de ontvangst- en behandeling van een Woo-verzoek inzichtelijk. Dit stappenplan is te gebruiken als hulpmiddel bij het in behandeling nemen van een Woo-verzoek. Verder staat op [de website van de Rijksoverheid](#) meer informatie over de ontvangst en behandeling van een Woo-verzoek.

Colofon

Titel: Factsheet Wet open overheid (Woo) – Landelijk Crisis Management Systeem (LCMS)

Datum: april 2025

Auteurs: Sjef Timmermans, Willem Treurniet, Carla Franken

Vragen over deze publicatie? Stuur een e-mail naar info@nipv.nl